

BARNAFRID
LINKÖPINGS UNIVERSITET**Socialdepartementet**
s.remissvar@regeringskansliet.se
kopia till: s.sof@regeringskansliet.se

Remiss: S2022/03063

Remissvar vistelseförbud för barn (Ds 2022:12)

Barnafrid, nationellt kunskapscenter om våld mot barn svarar på denna remiss som en del av Linköpings universitet.

Sammanfattning av synpunkter

Barnafrid instämmer i utredningens bedömning och slutsats om att vistelseförbud för barn inte ska införas. Detta särskilt utifrån ett barnrättsperspektiv och proportionalitetsprincipen.

Andra synpunkter

Det är Barnafrids bestämda uppfattning att ett införande av vistelseförbud skulle gå emot barns rättigheter och barns bästa bland annat utifrån regeringsformen samt barnkonventionen. Detta då det handlar om en inskränkning av barnets rörelsefrihet där det inte är klarlagt att det skulle vara ändamålsenligt i förhållandet till syftet att förebygga och förhindra att barn far illa. Barnafrid instämmer till fullo utifrån utredarnas resonemang gällande svårigheter att säkerställa att ett vistelseförbud i praktiken blir effektivt. Att geografiskt begränsa barn och ungdomar riskerar att bli tandlöst eftersom mycket kontakter i dagens samhälle sker online. Det är av yttersta vikt att även denna aspekt beaktas i diskussionen kring att skydda barn från att fara illa i kriminella miljöer.

Det är även av yttersta vikt att vår lagstiftning tydligt särskiljer det straffrättsliga från sociala insatser vilket, enligt Barnafrids mening, inte kommer att vara fallet om man inför ett vistelseförbud.

Utredningen tar upp att gällande forskning visar att det är den sociala kontexten som ett barn befinner sig i som utgör själva risken och inte enskilda platser i sig. Det borde då rimligtvis vara mer verkningsfullt att istället inrikta åtgärderna till att stödja barn och deras familjer att hitta strategier utifrån sin sociala kontext för att minska risken att hamna i kriminalitet och ett socialt nedbrytande beteende.

Barnafrid vill även poängtera vikten av att när det gäller barn med tidig debut av kriminalitet så är det särskilt viktigt att man ser över och förtydligar vem som har ansvaret i olika delar, samt säkerställer tillgång till stöd och behandling. Utifrån

aktuell forskning betecknas denna grupp av barn ha omfattande och allvarlig psykiatrisk problematik, riskbeteenden (till exempel droganvändning, våldsutsatthet och våldsutövning exempelvis i ungas parrelationer, självskadebeteende och suicidalitet, skador och andra hälsorisker), och ytterst dystert prognos (till exempel avbruten skolgång, arbetslöshet, fysisk och psykisk ohälsa, våldsutövning, fortsatt kriminalitet, ökad dödlighet) om problematiken fortgår^{1 2}. Det finns viktiga skillnader mellan könen som också måste beaktas i planeringen av insatser och hanteringen av enskilda fall³. Det ovannämnda föranleder kraftfulla insatser i bred samverkan och tät uppföljning- gärna ända fram till barnet blivit en ung vuxen-, hög kompetens hos de involverade yrkesverksamma, och kontinuerlig tillgång till multiprofessionell och tvärasektoriell kunskap och kompetens. Vi vill också understryka de höga samhällskostnader som tidig kriminalitet/beteendeproblematik medför^{4 5}. Utifrån detta perspektiv är förebyggande arbete på alla nivåer (universell, selektiv och indicerad) en prioritet och bör omfatta även de som redan har uppvisat problembeteende. Bedömning och behandling av tidigt debuterande beteendeproblematik och kriminalitet, kräver avancerad specialistpsykiatri och tillgång till den kompetensen måste säkerställas i landet. Ett vistelseförbud även om det ska kombineras med andra insatser är enligt Barnafrid inte svaret på behovet att minska de antal barn som riskerar att hamna i kriminalitet/beteendeproblematik. Istället bör man såsom framgår ovan rikta resurser och lagstiftning mot det förebyggande arbetet samt att stärka tillgången på kompetens.

Barnafrid vill avslutningsvis påpeka att vi i utredningen saknar både barns och föräldrars röster.

För Barnafrid – nationellt centrum för kunskap om våld mot barn
Linköping den 14 oktober 2022.

I detta ärende har Laura Korhonen centrumchef beslutat och Maria Johansson har varit föredragande.

---

¹ Uotila J, Gyllenberg D, Korhonen L et al Incidence and comorbidities of disruptive behavior disorders diagnosed in Finnish specialist psychiatric services. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol.* 2021 Nov;56(11):2063-2072. doi: 10.1007/s00127-020-02015-3.

² Scott JG et al Mortality in individuals with disruptive behavior disorders diagnosed by specialist services - A nationwide cohort study. *Psychiatry Res.* 2017 May;251:255-260. doi: 10.1016/j.psychres.2017.02.029..

³ Konrad K et al Sex differences in psychiatric comorbidity and clinical presentation in youths with conduct disorder. *J Child Psychol Psychiatry.* 2022 Feb;63(2):218-228. doi: 10.1111/jcpp.13428.

⁴ Rissanen E, Kuvaja-Köllner V, Elonheimo H, Sillanmäki L, Sourander A, Kankaanpää E. The long-term cost of childhood conduct problems: Finnish Nationwide 1981 Birth Cohort Study. *J Child Psychol Psychiatry.* 2021 Aug 16. doi: 10.1111/jcpp.13506.

⁵ Rivenbark JG et al , The high societal costs of childhood conduct problems: evidence from administrative records up to age 38 in a longitudinal birth cohort. *J Child Psychol Psychiatry.* 2018 Jun;59(6):703-710. doi: 10.1111/jcpp.12850.